

[Poul Dam.]

i første omgang, og den er jo ikke meget kontroversiel, men jeg har da for så vidt ikke noget imod, at ministeren vælger denne fremgangsmåde.

Det er bemærkelsesværdigt ved betænkningen, at udvalget ikke har fundet særlige danske årsager til inflationen. Jeg lagde ganske vist mærke til, at hr. Jørgen Jensen sagde, at her var vi ved en af kernerne, men jeg tror nok, at dette her mere ligner en af de nu så moderne kernefri appelsiner.

Man når ikke rigtig til nogen årsag. Det eneste, jeg kan finde, er en årsagssammenhæng, som er skitseret ret tidligt i rapporten, hvori der gøres opmærksom på den væsentlige forbedring, der skete i vort bytteforhold med udlandet i 1957-58, som delvis giver anledning til en væsentlig stigning i avancerne her i landet; derfra udspringer så i de følgende år det indkomstkapløb, som siden har præget udviklingen, af og til afbrudt af nogle politiske hestekure med en yderst midlertidig virkning.

Jeg må sige, at der er ikke noget i dette her, som har ændret mit principielle standpunkt, som jeg havde lejlighed til at komme frem med sidste år, da vi første gang drøftede dette spørgsmål i den tid, jeg har været her, nemlig at selve inflationsforventningen er en meget vigtig inflationsårsag. Hele det psykiske klima, som er skabt omkring dette emne, som gør, at alle mennesker venter en stadig fortsat inflation, vil indvirke på en række afgørelser, som i sig selv skaber inflation. Det er med til at skabe kompensationspresset, men det er da også noget, der øver indflydelse på alle mennesker, der skal foretage en kalkulation, der gælder et stykke frem i tiden, at man er nødt til at indregne for sin egen skyld, at der sker en prisstigning, en lønstigning o. s. v. frem i tiden. Jeg er selv i en situation, hvor jeg regelmæssigt skal lave kalkulationer for nogle satser et år frem i tiden. Jeg er selvfølgelig nødt til at regne med, at inflationen fortsætter, og at alle disse ting skal ind. Det er gud ske lov ikke kalkulationer, som kommer til at påvirke pristallet, men det er der så mange andre der gør.

Om inflationens virkninger siges det i rapporten, og det er også blevet sagt herfra, at inflationen rammer alle, og at udviklingen i virkeligheden har stillet alle nogenlunde

på samme sted, hvor de var til at begynde med. Det er næppe rigtigt. Det er givet, at inflationen først og fremmest rammer lønmodtagerne, og hvis man vil tage en speciel lille gruppe, som jeg ikke synes man bør glemme, rammer den jo i uhyggelig grad privatpensionister og selvpensionister, som ikke har nogen som helst mulighed for at få kompensation.

Derimod gavner den nødvendigvis de besiddende. Den gavner de selvstændige erhvervsdrivende, og den gavner ejendomsbesidderne. De har en række muligheder for uden videre kontrol eller uden videre indseende at stryge en gevinst ved inflationen. Den pristalsregulering, som foregår, og den kamp, som organisationerne har ført for at sikre sig mod udviklingen, har jo kun bevaret status quo for dem, og det har den vel knap nok. Gevinsterne, de gevinster, man tilkæmper sig den ene gang efter den anden, forsvinder igen. Det, man kalder indkomstkapløbet, er jo i virkeligheden først og fremmest lønmodtagernes kamp for at få en andel i den indkomstforbedring, som allerede tidligere er kommet først og fremmest de selvstændige til gode.

Det er da heller ikke sikkert, at man fra alle sider er så forfærdelig ked af inflationen. Hvis jeg forstår hr. Henry Christensen rigtigt, har han i og for sig ikke noget imod inflationen; det, han har noget imod, er, at den danske inflation foregår i et andet tempo end inflationen i andre lande, for derved vil det danske omkostningsniveau og dermed den danske konkurrenceevne blive ændret. Det forstår jeg godt, men ganske uanset om inflationen er lokal, eller den omfatter en række lande i Europa, vil den på ganske samme måde komme til at ramme lønmodtagerne og pensionisterne.

Jeg har allerede nævnt pristalsreguleringen. Det er klart nok af rapporten, at pristalsreguleringen ikke er nogen årsag til inflationen. Der kan nævnes ganske enkelte tilfælde, som betænkningen også gør, hvor en prisstigning, der kommer udefra, via pristalsreguleringen kan medføre en måske lidt urimelig stor stigning i prisniveauet her i landet. Men normalt er pristalsreguleringen ikke nogen særlig inflationsårsag. Det er den naturligvis ikke, for den kommer forsinket, og den kompensation, der gives, er i virkeligheden højst begrænset; navnlig for